

ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА»

Кизлюк Олександр Анатолійович

ORCID ID: 0009-0000-4295-2630

PhD студент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна

Гудименко Вячеслав Павлович

ORCID ID: 0009-0002-4681-1602

PhD студент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна

Гапоненко Ольга Євгеніївна

ORCID ID: 0000-0003-4672-3311

канд.екон.наук, доц., доц. кафедри підприємництва, торгівлі і логістики

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна

В сучасній науковій літературі представлені наступні підходи до визначення категорії активні методи навчання (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення категорії «активні методи навчання»

Автор	Визначення
Вахрушева Т.Ю. [1]	це «навчання діяльністю», що створює необхідні умови для формування та закріплення професійних знань, умінь і навичок; розвитку вмінь самостійного мислення, орієнтування в новій ситуації; встановлення ділових контактів з аудиторією
Дичківська І.М. [2]	це «організація та ведення навчального процесу, що спрямована на всебічну активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів за допомогою широкого, бажано комплексного, використання як педагогічних (дидактичних), так і організаційно-управлінських засобів»
Коченгіна М.В. [3]	це «система методів, що забезпечують активність і різноманітність розумової та практичної діяльності тих, хто навчається, у процесі опанування навчального матеріалу. ... будуються на практичній спрямованості, ігровому дійстві й творчому характері навчання, інтерактивності, різноманітних комунікаціях, діалозі й полілозі, використанні знань і досвіду учнів, груповій формі організації їхньої взаємодії, діяльнісному підході до навчання»

Башкір О.І [4] пропонує використовувати в практиці роботи вищої школи активні методи навчання, серед яких проектування, моделювання професійних ситуацій, ігри, проведення «круглих столів», мозковий штурм, карта ідей, хронологія, структурно-логічні схеми, інтелект-карти, скрайбінг, «Plus – Minus – Interesting», сторітелінг тощо, орієнтованих на особистість студента, на його активну участь у саморозвитку, опанування професійними компетенціям

Пропонуємо окремі з методів, що використовувалися на заняттях з дисципліни «Основи підприємництва». Серед них: метод дискусії, мозковий штурм, ділова гра «Дій-но», «Піраміда понять».

Метод дискусії, за нашим спостереженням, є найбільш ефективним, бо дає можливість студентів висловлювати власну точку зору, стимулює до пошуку проблемного завдання, що потребує активного обговорення, аргументації власної позиції, опанування думки співрозмовника. Викладач формулює проблемне питання таким чином, щоб воно було актуальним, пізнавальним, цікавим, захоплювало студентів змістом і новизною. До прикладу, в процесі вивчення дисципліни «Основи підприємництва» до лекції з теми «Економічні ризики в підприємстві» дискусійним питанням стало: «Як оцінити результати впливу підприємця на ризики в підприємстві?». Дискусія проводилася в мікрогрупах, в яких студенти доводили свою позицію, дослухались до думки інших учасників, коректували власну, формулювали висновки. Цей метод, безперечно, вимагає лекційного доповнення викладачем.

Метод мозкового штурму передбачав збільшення можливості студентів на успішне виконання завдання з класифікації компонентів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємницької діяльності за методом SWOT аналізу. Для цього учасники самостійно виконують завдання протягом короткого проміжку часу, потім результати класифікації обговорюються в групі; якщо виникають дискусійні позиції пропонується застосовувати мозковий штурм.

Ділова гра «Дій-но» це колективна гра, суть якої заключається в поетапному виконання певних завдань (3 етапи). Група розбивається на підгрупи і переможцем буде той, хто першим виконує всі завдання.

Метод «Піраміда понять» сприяв поступовому накопиченню фахової термінології до окремих тем, розділів. Він добирався викладачем поетапно, оскільки застосовується в підприємстві й полягає в поступовому збільшенні навантаження. До прикладу, під час опрацювання теми лекції «Економічна сутність підприємства» студенти під керівництвом викладача вибудовували «піраміду понять»: спочатку знайомилися з окремими положеннями Господарського кодексу України, в якому представлено поняття «підприємницька діяльність», виписували основні терміни, що стосуються ознак та принципів організації підприємницької діяльності, акцентуючи увагу на поняттях «систематичність», ініціативність, ризикованість; опрацьовували визначені характеристики, термінологію; знайомилися з ознаками підприємницької діяльності за Кодексом, ключові слова яких завершили «піраміду понять». Такий підхід сприяв не тільки засвоєнню основних термінів, а й надав можливість студентам ознайомитися з нормативно-правовою базою України, що необхідно для майбутньої професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Вахрушева Т.Ю. Теоретичні аспекти активних методів навчання. Національний фармацевтичний університет. 2008. № 3. С. 46–49. URL: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-03/08vtyaml.pdf>
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 320 с
3. Коченгіна М.В. Використання активних методів навчання в процесі формування готовності вихователів дошкільного навчального закладу до створення безпечного інформаційного середовища для дітей дошкільного віку. Наукові записки кафедри педагогіки. Випуск 39. Харків, 2016. С.112–117.
4. Башкір О.І Активні й інтерактивні методи навчання у вищій школі : збірник наукових праць. Серія «Педагогіка та психологія». Харків, 2018. Вип. 60. С. 33–44.